

ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Анотація. У тезах розглянуто питання протидії організованих злочинності, наведено статистичні дані та досвід зарубіжних країн.

Ключові слова : організована злочинність, протидія організованих злочинності.

Анотация. В тезисах рассмотрен вопрос противодействия организованной преступности, приведено статистические данные и опыт зарубежных стран.

Ключевые слова: организованная преступность, противодействие организованной преступности.

Високий рівень організованої злочинності є загрозою не тільки для національної безпеки України, а й для міжнародного правопорядку, оскільки це явище характеризується підвищеним ступенем суспільної небезпеки. Це зумовлено тим, що організована злочинність може посягати одночасно на економічні, політичні, правові сфери суспільства внаслідок розгалуженості сфер її злочинної діяльності.

За даними Всесвітнього економічного форуму в рейтингу країн за рівнем організованої злочинності Україна посідає 113 місце з 137 (оцінка 3,9 із 7, де 7 є найвищим показником захищеності населення країни від впливу організованої злочинності), в той час як Польща займає 51 місце (оцінка 5,1), Хорватія на 67 місці (оцінка 4,9) а Великобританія на 28 місці з оцінкою 5,5 [1].

Згідно з офіційними статистичними даними у 2017 році було виявлено 205 організованих груп (ОГ) і 5 злочинних організацій (ЗО). Із загальної кількості ОГ і ЗО - 25 з корумпованими зв'язками, 27 – з міжрегіональними, і 11 з транснаціональними зв'язками. Станом на вересень 2018 року виявлено 253 організованих груп і злочинних організацій [2].

Проблеми протидії організованих злочинності досліджували вітчизняні науковці : В.О. Глушков, І.М. Гриненко, І.М. Даньшин, О.М. Костенко, Є.І. Макаренко, М.І. Хавронюк, О. Ю. Штоко та інші.

Протидія організованих злочинності передбачає реалізацію складного комплексу заходів, що здійснюються на загальносоціальному та спеціально-кримінологічному рівнях. До основних заходів загальносоціального належать: подолання кризових явищ у різних сферах суспільного життя, проведення вибіркового фінансового моніторингу фінансового стану фізичних та юридичних осіб, розробка і здійснення антикримінальних і антикорупційних програм з метою подолання пасивності суспільства в сприйнятті злочинності і корупції [8].

Система спеціально-кримінологічних заходів із протидії організованих злочинності має бути виражена в трьох напрямках. Перший напрямок – це виявлення та перекриття каналів

проникнення організованої злочинності в суспільство. Із цього напрямку можна виділити такі заходи: загальне управління, планування та координація органів правоохоронної діяльності в боротьбі з організованою злочинністю. Другий напрямок – це забезпечення законності й безпечності підприємницької діяльності юридичних і фізичних осіб, що включає в себе контроль за законністю їх діяльності. Третій напрямок стосується правового забезпечення боротьби з організованою злочинністю, що полягає насамперед у розробці та прийнятті відповідних законів спрямованих на вирішення цієї проблеми, що носять комплексний характер [3, с. 201].

На даному етапі фактично весь тягар протидії ОГ і ЗО лежить на Національній поліції України, а саме на підрозділі карного розшуку, департаменті протидії наркозлочинності, кіберполіції, департаменті захисту економіки [6, с. 142].

Що ж стосується нормативно – правового регулювання протидії організованій злочинності, то наразі існує Закон України « Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» в якому міститься офіційне визначення поняття організованої злочинності, окреслено мету та систему органів, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю [4]. Однак слід зазначити, що цей закон є застарілим. Також є чинним розпорядження КМУ від 25.01.2012 р. «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю» яке містить стратегічні завдання, які б мали поліпшити ситуацію з організованою злочинністю [5]. Серед міжнародних нормативно-правових актів важливе значення має Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності та три Протоколи до неї, ратифіковані Україною [7].

Проте, не дивлячись на спеціальне законодавство, і той факт, що дані офіційної статистики засвідчують стійку тенденцію до зниження кількості виявлених ОГ і ЗО (за період з 2000 по 2016 рік), організована злочинна діяльність досі залишається серйозною проблемою для України. Більшість злочинів, вчинених ними залишаються прихованими від офіційної статистики.

У зв'язку з цим варто звернути увагу на досвід зарубіжних країн, які досягли суттєвих успіхів у протидії організованій злочинності. Зокрема, у деяких європейських країнах створюються спеціалізовані органи. Наприклад, у Хорватії у 2001 році було створено Управління по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю у структурі Державної прокуратури. У Великобританії для запобігання організованій злочинності створено окрему Службу по боротьбі з найбільш небезпечною організованою злочинністю SOCA [9]. Зараз вона має назву Національного агентства боротьби зі злочинністю.

На даний час в Україні створюється спеціалізований орган, що має назву Державне бюро розслідувань, який має здійснювати інформаційно-аналітичні заходи щодо встановлення системних причин та умов проявів організованої злочинності та інших видів злочинності, протидію яким віднесено до його компетенції, та вживати заходів до їх усунення.

Безперечно, створення спеціалізованого органу є позитивним зрушенням в напрямку ефективної боротьби з організованою злочинністю.

Проте, на жаль, наша держава не забезпечує комплексу заходів, що здійснюються на загальносоціальному рівні, а правоохоронні органи, в свою чергу, недостатньою мірою виконують заходи спеціально – кримінологічного характеру. З огляду на це, варто було б розробити спеціальну програму, яка була б спрямована на запобігання організованій злочинності. Також було б добре, якби державні стратегії та концепції щодо організованої злочинності знаходили своє практичне відображення у практичних діях системи кримінальної юстиції.

Список використаних джерел:

1. Звіт Всесвітнього економічного форуму [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/competitiveness-rankings/#series=EOSQ035>
2. Звіт Генеральної прокуратури про результати боротьби з організованими групами та злочинними організаціями. [Електронний ресурс] Режим доступу : <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>
3. Міняйло Н.Є. Пошук шляхів протидії організованій злочинності в Україні / Міняйло Н.Є. // Право і суспільство № 6-1 ,2014 – с. 199-203
4. Закон України « Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [Електронний ресурс]Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>
5. Розпорядження КМУ «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю» від 25.01.2012 р. [Електронний ресурс] Режим доступу :<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2012-%D1%80>
6. Шостко О.Ю. Сучасний стан організованої злочинності в Україні /Шостко О.Ю. //Проблеми законності. 2016.Випуск 135.– с. 136-146.
7. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р.[Електронний ресурс] Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789
8. Шостко О.Ю. Європейський досвід запобігання організованій злочинності : теоретичні питання / Шостко О.Ю. // Право України. 2010 р № 2 – с. 198-203
9. Шостко О. Ю. Протидія організованій злочинності в європейських країнах [Текст]: монографія / О.Ю. Шостко; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х.: Право, 2009. - 400с.

Науковий керівник – д-р. юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Матеріали XVIII студентської наукової конференції
з кримінології

(м. Харків, 28 листопада 2018 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2018

УДК 343.9:328.185(477)

A43

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (*голова*);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (*відповідальний секретар*);
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська;
канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук О. В. Гальцова;
канд. юрид. наук М. О. Маршуба;
канд. юрид. наук О. В. Новіков;
канд. юрид. наук К. Д. Кулик;
канд. юрид. наук М. Ю. Кутепов;
канд. юрид. наук Н. В. Сметаніна;
зав. лабораторією Ю. Г. Бойко

A43 **Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ.**
наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2018. – 196 с.

ISBN 978-966-937-540-7

ISBN 978-966-937-540-7

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018